

Benone Damian în frac negru, de concert, cu brâu lat de mătase. (2)

Prof. Aurelian POPA_STAVRI

Fotografie din colecția familiei

Benone Damian (n. 08. 07. 1928 - d. 23. 09. 2012) violonist și acordeonist solist, profesor, șef de orchestră populară, promotor al concertelor de muzică românească în Europa și America de Nord.

Benone Damian s-a născut la 8 iulie (declarat la 25 iulie) 1928¹ în familia Constantin și Cornelia Damian din comuna Întorsura Buzăului, azi oraș din sudul județului Covasna, localitate aflată pe drumul național ce face legătura dintre orașele Brașov și Buzău. A urmat clasele primare în localitatea natală începând să studieze la vioară de la nouă ani cu învățătorul

Sfetcu Oprea ². A absolvit cursurile Liceului „Andrei Șaguna” și a studiat vioara cu Corneliu Mereș la Conservatorul de Muzică ASTRA - al Asociațiunii Transilvane pentru Literatura Română și Cultura Poporului Român -, Conservator devenit ulterior Școala populară de arte și meserii „Tiberiu Brediceanu” din Brașov. După absolvirea cursurilor Facultății de pedagogie a Conservatorului „Ciprian Porumbescu” din București, 1947-1951, reușește prin concurs la Facultatea de Interpretare, 1951-1955, absolvind ca șef de promoție al aceluiași Conservator, numit actualmente Universitatea Națională de Muzică București, la clasa de vioară a ilustrului profesor Anton Adrian Sarvaș. A beneficiat de îndrumarea unor personalități ale culturii muzicale românești precum Tudor Ciortea cu care a studiat armonia muzicală, Ion Dumitrescu (teorie și solfegii), Zeno Vancea (istoria muzicii), Tiberiu Alexandru (folclor).³

Benone Damian și virtuozii săi

În perioada anilor 1955-1969 a activat ca prim violonist al Orchestrei Filarmonice „George Enescu” ⁴, fiind un colaborator apropiat al celebrilor dirijori Constantin Silvestri și George Georgescu. Ca violonist solist a debutat în anul 1959 într-un „Concert simfonic popular al Filarmonicii”, în sala mare a Ateneului Român din București, interpretând *Havanesa* de C. Saint-Sains, fiind acompaniat de colegii săi din Orchestra Filarmonicii de Stat „George Enescu” sub bagheta dirijorală a lui Mircea Basarab. A fost profesor cu norma întregă la catedra de vioară a Școlii de muzică nr. 2 din capitală, actualul Colegiu Național de Muzică „George Enescu” și la Școala de Muzică nr.1, actualul Colegiu Național de Arte „Dinu Lipatti”-București. Arta sa violonistică a fost recunoscută la nivel național prin premiul întâi obținut la unul dintre concursurile republicane. Debutul său peste hotare a avut loc la Paris în 1965 ca membru al unei orchestre române de folclor. Cântând peste hotare în taraful „Frunză verde” condus de contrabasistul Constantin Pavlovschi, succesele l-au determinat să-și formeze propria orchestră. Între

¹ Anul nașterii 1938, înscris în https://ro.wikipedia.org/wiki/Benone_Damian, nu s-a confirmat în interviurile realizate la Societatea Română de Radiodifuziune cu Benone Damian însuși și Constanța Damian, soția violonistului.

² Cosma, Viorel, *Interpreți din România. Lexicon vol 1 A-F. Dirijori, cântăreți, instrumentiști, regizori*. p. 211-212. Editura Galaxia, 1996

³ Op. cit.

⁴ Op. cit

anii 1970-1985 a fost violonist și șef de orchestră populară în Elveția⁵, iar în perioada 1986-1995 a susținut cursuri anuale de perfecționare la Zürcher Forum din Elveția,⁶ „unde a coordonat anual, cursurile de măiestrie interpretativă și în special cele solistice.⁷ O perioadă a fost membru al cvartetului de coarde din București condus de George Niculescu. Din anul 1970 a înființat și condus orchestra de virtuozii „Benone Damian” evoluând pe

Constanța Ileana Damian acompaniată de taraful de concert Benone Damian

faimoase scene de concert, repurtând succese răsunătoare în țări ca Franța, Germania, Belgia, Luxemburg, Olanda, Danemarca, Elveția, Suedia, Norvegia, Canada și S.U.A. precum și la renumite Festivaluri de la Lucerna, San Remo, Paris, în sala „Olympia”, Toronto, San Francisco, Washington și Miami.⁸ Încă din 1951, când era student a debutat la Radio București cu două melodii, „Hora Furtuna” de Grigoraș Dinicu și „Ca la Breaza”, dirijor al Orchestrei de Muzică Populară Radio fiind Victor Predescu, melodii înregistrate pentru publicul ascultător al emisiunilor muzicale ale Societății Române de Radioteleviziune, instituție care îl va difuza și în calitate de violonist interpret al muzicii romantice germane și a celei naționale românești, păstrând în Fonoteca Radio debutul

său de violonist solist în genul muzicii de cameră, în compozițiile „Albina”, de Frantz Schubert din Dresda și „Fantezie și joc moldovenesc - Lăutarul”, de Stan Golestan, în ambele fiind acompaniat la pian de Ecaterina Vaida. În anul 2000, Benone Damian a reintrat cu muzica populară interpretată la vioară în circuitul radiofonic curent românesc prin preluarea de către realizatorii emisiunilor redacției muzicale Radio România a unor înregistrări ale sale din albumele discografice. Casa de discuri Electrecord i-a promovat imaginea de artist și măiestria interpretativă înregistrându-i printre alte albume, „Benone Damian - un virtuoz la vioară - omagiu lui Grigoraș Dinicu”, „Orchestre folklorique roumain Benone Damian, Nicolae Pîrvu- flûte de Pan”, figurând cu înregistrări și ceilalți membri ai grupului, Ion Cîrstoiu la clarinet, caval, cimpoi, taragot și Petre Marinescu - Ciuciu la țambal, „Musical Jewels”, piese de Stan Golestan, Henri Wieniawski, Niccolò Paganini, Pablo de Sarasate, Fritz Kreisler, cu acompaniamentul Orchestrei de cameră a Filarmonicii *Paul Constantinescu* din Ploiești condusă de Ion Baciș și a Orchestrei de cameră a Filarmonicii *George Enescu* din București dirijată de Iosif Ion Prunner. A realizat imprimări discografice, radiofonice și de televiziune în România, Elveția, Belgia, Olanda, Germania și Italia.⁹ Înregistrările cu violonistul și acordeonistul Benone Damian, conducătorul grupului instrumental care i-a purtat numele, *Orchestra Benone Damian*, cu solistul în duo-uri instrumentale vioară-pian sau acompaniat de orchestre de muzică de cameră conțin muzică folclorică, muzică din tradiția lăutarilor autohtoni celebri, a compozitorilor români și din creațiile compozitorilor preclasici, clasici și romantici aparținând altor culturi naționale europene. La editura Mulirad din Elveția a îngrijit publicarea albumului „Rumänische Tänze” în patru albume care cuprind partituri de folclor cu melodii selectate din regiunile României, pagini de muzică românească destinate interpretării violonistice, însoțite cu explicații metodice, stilistice și tehnice pentru familiarizarea interpreților străini cu particularitățile muzicii românești de esență folclorică.¹⁰ În anul 1955 s-a căsătorit cu Constanța Ileana Ioan, devenită Damian, artistă lirică, soție cu care a trăit 57 de ani. Le-a fost naș Anton Adrian Sarvaș, violonist, membru al Orchestrei simfonice a Filarmonicii *George Enescu*, profesor la Conservator. Văzând că scumpei sale Constanța Ileana Damian, în ciuda calităților vocal – artistice, i se refuză angajarea de către instituțiile muzicale, Benone Damian a cooptat-o ca solistă vocală a propriei orchestre.

⁵ Op.cit

⁶ Op.cit.

⁷ Nichifor, Șerban, „ Zürich: Un apostol al folclorului nostru”, Revista „Actualitatea muzicală”;

⁸ Cosma, Viorel, op. Cit. și Nichifor, Șerban, op.cit.

⁹ Nichifor Șerban, Un apostol al folclorului, Revista „Actualitatea muzicală”

¹⁰ Nichifor, Șerban, op. Cit.

Au efectuat împreună, mai ales în perioada anilor 1966-1986, multe turnee artistice în care au promovat muzica folclorică românească și creațiile compozitorilor români și străini, prezentând recitaluri, prelegeri și concerte atât pentru copii și elevi mai mari din școli și colegii cât și pentru un public matur de diverse înțelegeri format din variate naționalități, în săli de spectacole din orașe-centre ale muzicii și artei din Europa, Statele Unite ale Americii și Canada, fiind totodată invitați la diverse posturi de radio și de televiziune din țările în care au concertat. Au avut prieteni constanți printre care se numără personalități ca violonistul profesor universitar Anton Adrian Sarvaș, Tiberiu Alexandru, etnomuzicolog și publicist, Viorel Cosma, muzicolog, profesor universitar doctor, Ermil Nichifor, medic, fostul dirijor al Orchestrei medicilor din București, Emilia Comișel, etnomuzicolog, Paul Corneliu Dobrin -avocat, fost salariat al Agenției Române de Impresariat Artistic - A. R. I. A., Șerban Nichifor, compozitor, violoncelist, profesor universitar dr., Adrian Petrescu, solist la oboi în cadrul Orchestrei Filarmonicii „George Enescu” din București, dirijor. Le-au fost apropiați naștii Stanciu Simion și Nicolae Pîrvu, contrabasistul și dirijorul Mihai Scarlat precum și unii violoniști profesori și unii pianști cu care Benone Damian a colaborat mai mult. O numim în acest context pe Tiziana Rosa Bertholi, pianistă cu care a format timp de două decenii un încântător duo instrumental.

După anul 2000, preocupat de faptul că activitatea sa de pionierat în promovarea muzicii românești și a școlii violonistice din România peste hotare pe două continente, nu este cunoscută îndeajuns, s-a adresat redacției muzicale Radio și a răspuns cu generozitate invitațiilor de a vorbi ascultătorilor de la microfonul undelor hertziene, la sediul central din București al Societății Române de Radiodifuziune, în emisiuni realizate de: Gruia Stoia, Eugenia Florea, Angela Marinescu, Mihai Hagi, Aurelian Popa-Stavri. În aceeași perioadă a fost invitat și difuzat de mai multe ori în emisiunile de profil ale Televiziunii Române, fiind intervievat de Marioara Murărescu, Niculina Merceanu, Elise Stan. Cu Orchestra de Muzică Populară Radio a încercat să efectueze o ultimă serie de imprimări, care însă nu s-au mai putut realiza.

Benone Damian a adormit întru Domnul, la 23 septembrie 2012, la București, răpus de mai multe afecțiuni care au avansat cu repeziune. Memoria sa i-a fost păstrată cu venerație de soție și de cei care l-au cunoscut în calitate de colegi de generație, muzicieni instrumentiști, compozitori, profesori, realizatori de emisiuni muzicale de radio sau de televiziune, foști discipoli. O parte însemnată a activității sale de interpret este păstrată în imprimări audio și video, iar profesorul folclorist Benone Damian poate fi de folos, peste timp, și generațiilor viitoare de tineri interpreți prin albumul său în patru volume „*Rumänische Tänze*” și prin *Metoda de acordeon*. În urma unei slujbe creștinești oficiată de preotul bisericii „Flămânda” din București, trupul neînsuflit al marelui violonist patriot Benone Damian a fost înhumat la Cimitirul „Sfânta Vineri” din cartierul Grivița, din București. Pe crucea sa monumentală de marmură albă se află încastrat portretul violonistului al cărui destin va lumina veșnic, destinul poporului său.

Taraful de concert Benone Damian și virtuozii săi. La taragot : Gh. Georgescu, la contrabas Mihai Scarlat, la ceteră , Nistor Lacatuș, la țambal Ion Miu, la nai Viorel Belu, la vioară Benone Damian. * Benone Damian, Constanța Ileana Damian